

Титенко Л. В., здобувач кафедри обліку
підприємницької діяльності,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
Голова правління ДАК «Ліки України»

ОЦІНКА ТА ДЕРЖАВНА РЕЄСТРАЦІЯ ЦІН НА ЛІКАРСЬКІ ЗАСОБИ

Державна реєстрація цін на основні лікарські засоби (ОЛЗ) в Україні повинна враховувати особливості сучасного стану розвитку фармацевтичного ринку, а також відсутність у країні системи медичного страхування та відшкодування населенню вартості лікарських засобів. У зв'язку із зазначеним, механізм проведення державної реєстрації цін повинен сприяти вітчизняному виробництву та імпорту основних лікарських засобів за цінами, які узгоджені з державними органами, що забезпечить раціональне використання бюджетних коштів, і, як наслідок, гарантовану доступність основних лікарських засобів населенню країни.

Враховуючи, що саме оптові ціни виробників та митна вартість є базою розрахунку торговельних надбавок та роздрібних цін на лікарські засоби, державна реєстрація цін забезпечить прозорість усієї системи цін на ОЛЗ.

Основними завданнями державної реєстрації цін на ОЛЗ є проведення експертизи і встановлення обґрунтованості ціни, заявленої виробником чи постачальником, на основі реальної вартості і гласного методу розрахунку, та створення бази даних світових цін на ОЛЗ.

Характер експертизи цін на ОЛЗ залежить від категорії лікарського препарату (принципово-новий, вдосконалений, дженерик або традиційний), а також виробництва (вітчизняне, імпортне).

Важливим етапом експертизи цін є аналіз складу та структури ціни, стосується лише вітчизняних виробників ОЛЗ. З цією метою необхідно проаналізувати статті собівартості лікарського препарату, визначити питому вагу основних статей собівартості до усієї ціни, виконати розрахунок рентабельності. Як основа для аналізу використовується типова структура оптової ціни лікарського препарату вітчизняного виробника. У випадку об'єднання статей калькуляції в одну, або виділення із типової кількох статей, виробники повинні надавати розшифровку.

Надалі здійснюють аналіз цін на групу препаратів-порівняння на фармацевтичному ринку України. Серед вітчизняних препаратів визначають співвідношення між основними статтями собівартості,

одержаним прибутком, рівнем рентабельності. У випадку збільшення питомої ваги деяких статей собівартості та значної варіації рівня рентабельності підприємством надається пояснювальна записка.

Для недопущення демпінгу цін, у випадку зменшення ціни препарату понад 20 % від середнього рівня цін групи препаратів-порівняння, підприємством також у пояснювальній записці наводиться причина таких відхилень.

З метою проведення комплексного аналізу цін ОЛЗ, заявлених виробниками, на наступному етапі експертизи досліджують динаміку цін на лікарські препарати за останній рік або півріччя.

Надалі проводять аналіз світових цін на ідентичні або подібні лікарські засоби. Порівняння, у першу чергу, необхідно проводити з цінами на лікарські препарати в країнах з відповідними економічними умовами (Росії, Чехії, Словенії, Румунії, Білорусії та ін.).

Заключним етапом проведення експертизи є узгодження ціни на ОЛЗ з урахуванням обґрунтованості визначення собівартості, прибутку, динаміки цін на препарати-порівняння та рівня світових цін.

Щодо реєстрації митної вартості імпортованих ОЛЗ, то вона включає контрактну ціну підприємства-виробника або постачальника на умовах «постачання без оплати мита» і витрати, пов'язані з митним оформленням вантажу.

Таким чином, для реєстрації ціни ОЛЗ заявником надаються такі документи:

1. калькуляція собівартості лікарських засобів;
2. розрахунок оптових цін;
3. розрахунок митної вартості.

У Державному реєстрі вказується також роздрібна ціна основних лікарських засобів, яка розраховується на основі зареєстрованої ціни виробника чи постачальника, помноженої на коефіцієнт граничної торговельної надбавки.

Матеріали щодо реєстрації або перереєстрації цін виробників (постачальників) ОЛЗ у Державному реєстрі повинно своєчасно публікувати у доступних джерелах масової інформації.

У цілому, проведення державної реєстрації цін на ОЛЗ в Україні буде сприяти виконанню Директиви Ради ЄС від 21.12.1998 року № 89/105/ЄЕС «Про чіткі заходи відносно регулювання цін на лікарські препарати для людини і про включення їх у сферу дії державної системи медичного страхування» та забезпечувати реалістичність та гласність цін на основні лікарські засоби.

Однак, при введенні в дію механізму державної реєстрації ціни, треба також вирішити інші початкові питання з метою зняття колізій, які будуть виникати при перереєстрації ОЛЗ.

З метою єдиного методологічного підходу до трактування як оптової ціни виробника, так і митної вартості (з урахуванням того, що закордонні виробники ліків також надають значні знижки з митної вартості ліків) необхідно внести зміни до Постанови КМУ № 333, які б забезпечили чітку визначеність цін, до яких нараховуватимуться торгівельні надбавки.

У даний час єдиної методики ціноутворення чинним законодавством та нормативно-правовими актами не передбачено. Типові положення з планування, обліку та калькулювання собівартості продукції (товарів та послуг) у галузях промисловості втратили чинність.

Відсутність єдиної методики та вказаних положень призводить до безпідставного завищення цін, посилює ціновий тиск на населення, не дає можливості уповноваженим з питань ціноутворення органам виконавчої влади на належному рівні здійснювати регулювання цінових процесів з метою стабільності їх розвитку.

Література

1. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16.07.99р. № 996-XIV зі змінами та доповненнями.
2. Закон України «Про ціни і ціноутворення» від 03.12.90р. № 507-XII зі змінами та доповненнями.
3. Закон України «Про підприємства в Україні» від 26.03.91 р. №887-XII зі змінами та доповненнями.
4. Постанова Кабінету Міністрів України «Про заходи щодо стабілізації цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення» від 17 жовтня 2008 року № 955.
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Деякі питання державного регулювання цін на лікарські засоби і вироби медичного призначення» від 25 березня 2009 року № 333.

Токарева Т. О., канд. екон. наук, доц.,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

ПОРІВНЯННЯ ОСНОВНИХ ПОЛОЖЕНЬ ЗАКОНОДАВСТВА ЄС ТА УКРАЇНИ ЩОДО ВИЗНАЧЕННЯ Й ОПОДАТКУВАННЯ СМП

Мале підприємництво є засобом існування та стимулом самовдосконалення для мільйонів людей як в Україні, так і в цілому світі. З розвитком малого підприємництва пов'язані побудова середнього класу, ринкові перетворення та відкритість економіки.